



امارت اسلامی افغانستان  
وزارت ارشاد، حج و اوقاف  
ریاست عمومی ارشاد و انسجام مساجد



موضوع خطابت روز جمعه  
و تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات  
به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۲۵/جمادی الثانی/۱۴۴۶ هـ، ق مطابق ۷/ قوس/ ۱۴۰۳ هـ، ش

## فضیلت و ضرورت اداء کردن نماز با جماعت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الملك العلام، ذي الجلال والإكرام، المُنعم المتفضل على الدوام، أحمدوه وهو أهل الثناء والمجد والمنة والإحسان، وأصلي على نبيه ومصطفاه، صاحب الحوض المورود، والمقام المحمود، وعلى آله وأصحابه الذين نصر الله بهم الدين، وأعلى بهم الملة، أما بعد :  
قال الله سبحانه وتعالى: { وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاِكِعِينَ } البقرة: (۴۳)  
وعن أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ تَضَعُفُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَفِي سُوقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ ضِعْفًا » صحيح البخاري ت (۵۸/۲)  
حضر محترم وشنوندگان گرامی!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

الله جل جلاله بالای مسلمانان احسان بزرگی کرده است که از برای ایشان اوقات خاصی را تعیین کرده که در آن اوقات تجمع نموده و به طور اجتماعی عبادت الله جل جلاله را اداء میکنند، که از جمله آن اوقات؛ اداى نماز های پنجگانه در شبانه روز است که مسلمانان نمازهای فرضی را با جماعت اداء میکنند و دیگر روز جمعه است که مسلمانها به طور اجتماعی نماز جمعه را اداء میکنند و دیگر اجتماع سالانه است که در سال دومرتبه مسلمانها در آن جمع میشوند و به طور اجتماعی عبادت الله جل جلاله را میکنند که آن عبارت از نماز های عید است که در آن فوائد زیاد روحی، اجتماعی و فردی نهفته است.  
نماز جماعت آنقدر ضروری است که رسول الله صلی الله علیه وسلم در تمام حالات زندگی، سفر، اقامت، مریضی و صحت نماز را با جماعت اداء کرده است و صحابه کرام بسیار حرص داشتند بر اینکه نماز را در مسجد با جماعت اداء کنند، زیرا که ایشان به ثواب و فائده نماز جماعت آگاه بودند و نماز فرض را با جماعت امر ضروری میدانستند. پس برما لازم است که نماز های پنجگانه خود را با جماعت اداء کنیم تا اینکه مستحق پاداش بزرگ شویم، و خویشتن را از عادات منافقین نجات بدهیم.  
در باره فضیلت و ضرورت اداء کردن نماز با جماعت احادیث زیادی آمده است.  
و در باره ترک نماز جماعت در قرآن کریم وعید سختی آمده است. الله جل جلاله فرموده است: {خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذِلَّةً وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ}. القلم: (۴۳)

ترجمه:- این در حالی است که چشمانشان به زیر افتاده و خواری و ذلت ایشان را فرا گرفته است در حالیکه در دنیا برای سجده کردن فراخوانده میشدند و آنها سالم و تندرست بودند ولی سجده نمی کردند.

توضیح: الله تعالی میفرماید که اینهارا ذلت از این جهت داده میشود که اینها از طریق آذان به نماز دعوت کرده می شدند اما ایشان این دعوت را اجابت نمی کردند و برای ادای نماز با جماعت به مسجد نمی آمدند در حالیکه ایشان صحت مند و سالم بودند.

مفسر مشهور امام سعید بن جبیر در معنی این آیت میگوید: (كانوا يسمعون النداء للصلاة وحي على الفلاح فلا يجيبون) المحرر الوجيز - (۳۲۶ / ۵) ترجمه: اینها آذان نماز را می شنیدند و وحی علی الفلاح را هم می شنیدند ولی اجابت نمی کردند.

امام کعب الاحبار رح میگوید: (والله ما نزلت هذه الآية إلا في الذين يتخلفون عن الجماعات). تفسیر القرطبي (۲۵۱ / ۱۸) ترجمه:- سوگند به الله که این آیت نازل نشده؛ مگر در باره آن مردمی نازل شده که ایشان از جماعت تخلف نموده و عقب می ماندند. یعنی به جماعت حاضر نمی شدند.

سعید بن المسیب رح میگوید: (كَانُوا يَسْمَعُونَ " حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ " فَلَا يُجِيبُونَ وَهُمْ أَصِحَاءٌ سَالِمُونَ).

ترجمه:- اینها می شنیدند (حی علی الفلاح) را ولی اجابت نمی کردند در حالیکه ایشان صحتمند بودند.

ابن حجر مکی رح میگوید: از این بیشتر و سخت ترین وعید؛ دیگر وعیدی نیست از برای کسیکه جماعت را بدون عذر ترک میکند. (وَسُئِلَ ابْنُ عَبَّاسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا - عَمَّنْ يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ وَلَا يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ وَلَا يُجَمِّعُ؟ فَقَالَ: إِنَّ مَاتَ هَذَا فَهُوَ فِي النَّارِ). الزواجر عن اقتراف الكبائر (۱ / ۲۳۸)

ترجمه:- از عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما سوال شد در باره کسیکه روز را روزه میگیرد و شب را با قیام سپری میکند؛ اما نماز را با جماعت اداء نمی کند و به جماعت حاضر نمی شود؟ عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما فرمودند: اگر این شخص بمیرد؛ در آتش جهنم می باشد.

همچنان الله تعالی در باره اداء کردن نماز با جماعت فرموده است: { وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ } البقرة: (۴۳) ترجمه:- و نماز را برپا کنید و زکات را بدهید و بانماز گزاران نماز بخوانید.

وجه استدلال: در تفسیر [واركعوا مع الراكعين] امام ابو الليث سمرقندی مینویسد: أي صلوا مع المصلين يعني مع أصحاب محمد صلى الله عليه وسلم في الجماعات). بحر العلوم (۱ / ۷۵)

یعنی نماز بخوانید با نماز گزاران یعنی با محمد صلی الله علیه وسلم و اصحاب کرام با جماعت .

امام قرطبی رح مینویسد: (مع الراكعين) " مع " تقتضي المعية والجمعية ولهذا قال جماعة من أهل التأويل بالقرآن: إن الامر بالصلاة أولا لم يقتض شهود الجماعة فأمرهم بقوله " مع " شهود الجماعة. تفسیر القرطبي (۱ / ۳۴۸)

ترجمه: کلمه (مع) تقاضای یکجایی و جمعیت را میکند از این جهت بعضی مفسرین میگویند: که در شروع آیت (اقیموا الصلاة) حضور در جماعت را تقاضا نمی کرد پس به کلمه (مع) امر کرده شد که به جماعت حاضر شوند.

عموم مشایخ مذهب حنفی به استدلال این آیت میگویند: که نماز را با جماعت اداء کردن واجب است .

علامه ابن نجیم رحمه الله مینویسد: (وَالرَّاجِحُ عِنْدَ أَهْلِ الْمَذْهَبِ الْوَجُوبُ). البحر الرائق (۱ / ۳۶۵)

ترجمه:- قول راجح به نزد صاحبان مذهب وجوب (جماعت) است.

علامه ابن عابدین مینویسد: (صلاة الجماعة واجبة على الراجح في المذهب أو سنة مؤكدة في حكم الواجب كما في البحر، وصرحوا بفسق تاركها وتعزيره، وأنه يَأْتَم). حاشية رد المحتار (۱ / ۴۹۳)

ترجمه:- نماز را با جماعت اداء کردن واجب است، بنا بر قول راجح مذهب احناف ویا سنت مؤکد است و آن هم حکم واجب را دارد طوریکه در (البحر) ذکر شده است ومجتهدین به فسق وتعذیر تارک جماعت تصریح کرده اند وتارک جماعت گنهکار شمرده میشود.

فقها نوشته اند: که نماز جماعت از این جهت واجب است ، که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم به جماعت مواظبت کرده است ودر باره تارکین جماعت وعید سختی ذکر شده است وبه نزد فقهاء تارک جماعت قصداً فاسق بوده ومستحق تعذیر می باشد وشهادت او قبول نمیشود.انظر بدائع الصنائع (۱/ ۱۵۵)، رد المحتار (۱/ ۴۹۳) درحدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ لَيْسَ لِي قَائِدٌ يَعُودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ. فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- أَنْ يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ فَرَخَّصَ لَهُ فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فَقَالَ « هَلْ تَسْمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلَاةِ ». فَقَالَ نَعَمْ. قَالَ « فَأَجِبْ ». صحیح مسلم (۲/ ۱۲۴)

ترجمه:- از ابو هریره رضی الله عنه روایت است او میگوید که یک شخص نا بینا نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد وگفت: ای رسول خدا! یقیناً من کسی ندارم که من رابه مسجد برساند و از رسول الله صلی الله علیه وسلم سوال کرد؟ تا اینکه برای او رخصت بدهد که نماز خود را در خانه اداء کند وآنحضرت صلی الله علیه وسلم برای او اجازه داد وقتیکه آن شخص حرکت کرد نبی علیه السلام او را طلب کرد وبرایش فرمود: آیا تو آذان نماز را میشنوی؟ آن شخص گفت: بلی! نبی علیه السلام برایش فرمود: آذان را اجابت کن ( نماز را به جماعت اداء کن).

دریک حدیث شریف آمده است که نبی علیه السلام میفرماید: کسانیکه نماز را با جماعت اداء نمیکنند ودر خانه های خود نماز میخوانند دلم میخواهد که خانه های ایشان را بالای ایشان آتش بزنم که این سخت ترین جزاء از برای تارکین جماعت است. درحدیث شریف آمده : عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ : « وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْطَبُ، ثُمَّ أَمَرَ بِالصَّلَاةِ فَيُؤَدَّنَ لَهَا، ثُمَّ أَمَرَ رَجُلًا فَيُؤَمُّ النَّاسَ، ثُمَّ أَخَالَفَ إِلَى رِجَالٍ فَأُحْرَقَ عَلَيْهِمْ بِيُوتِهِمْ ». الموطأ للإمام مالك (۱/ ۱۲۹)، صحیح البخاری ت (۲/ ۵۶)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است او میگوید یقیناً رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: قسم به آن ذاتیکه روح من در (ید) بلاکیف او هست قصد کردم که بخاطر جمع کردن یک مقدارچوب امر کنم تا اینکه چوب جمع شود سپس به ادای نماز امر کنم یعنی از برای نماز اذان گفته شود سپس یک کسی را امر کنم که برای مردم امامت کند پس خودم بگردم به آن مردمیکه که به جماعت حاضر نشده اند وسوزانم خانه هایشان را.

نماز را با جماعت اداء کردن سراسر هدایت است وترک جماعت خصلت منافقین وسبب گمراهی است.

درحدیث شریف آمده است: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ سَرَهُ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ غَدًا مُسْلِمًا فَلْيُحَافِظْ عَلَيَّ هَؤُلَاءِ الصَّلَوَاتِ حَيْثُ يُنَادَى بِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ شَرَعَ لِنَبِيِّكُمْ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- سُنْنَ الْهُدَى وَإِنَّهِنَّ مِنْ سُنَنِ الْهُدَى وَلَوْ أَنَّكُمْ صَلَّيْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ كَمَا يُصَلِّي هَذَا الْمُتَخَلِّفُ فِي بَيْتِهِ لَتَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ وَلَوْ تَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ لَضَلَلْتُمْ وَمَا مِنْ رَجُلٍ يَتَطَهَّرُ فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَعْمُدُ إِلَى مَسْجِدٍ مِنْ هَذِهِ الْمَسَاجِدِ إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا حَسَنَةً وَيَرْفَعُهُ بِهَا دَرَجَةً وَيَحِطُّ عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةٌ وَلَقَدْ رَأَيْنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلَّا مُنَافِقٌ مَعْلُومٌ النَّفَاقِ وَلَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يُوتَى بِهِ يُهَادَى بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتَّى يَقَامَ فِي الصَّفِّ». صحیح مسلم (۲/ ۱۲۴)

ترجمه:- حضرت عبدالله بن مسعود رض عنهما میفرماید : اگر کسی میخواهد که در فردای روز قیامت به دربارالله جل جلاله مسلمان حاضر شود، پس در ادای نماز ها محافظت کند در آن جایکه اذان گفته میشود یعنی در مسجد؛ زیراکه الله تعالی برای

پیامبر شما نبی علیه الصلاة والسلام سنت های را جاری کرده که آنها همه هدایت اند و از جمله آنها نماز با جماعت است ، پس اگر شما در خانه های خود نماز میخوانید طوریکه شخص متخلف نماز میخواند پس شما سنت (هدایت) پیامبر خود را ترک کردید و اگر شما سنت پیامبر خود را ترک کنید پس شما گمراه میشوید. ونیست شخصیکه وضو کند ووضو را کامل کند باز به طرف یکی از مساجد روان شود مگر اینکه الله تعالی در برابر هر قدم او یک نیکی مینویسد وبلند می برد در برابر هر قدم او درجه او را می بخشد در مقابل هر قدم او یک بدی او را.

وما می دیدیم که از جماعت تخلف نمی کرد مگر منافقیکه نفاق او آشکار بود و یقیناً شخصی آورده میشد در حالیکه تکیه زده بود بر دو نفر تا اینکه او را در صف ایستاد میکردند.

توضیح: در این حدیث شریف واضح شد که تخلف از جماعت در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم علامه واضح نفاق عقیدوی بود ودر شرایط فعلی ترک جماعت نشانه نفاق عملی است وکسیکه نماز را با جماعت اداء میکند از نفاق عملی مبراء است. الإفصاح عن معانی الصحاح (۲/ ۱۲۵)

همچنان صحابه کرام رضی الله عنهم آنقدر به جماعت پا بند بودند حتی در اثنای مریضی هم که به مسجد رفته میتوانستند میرفتند، اگر نمی توانست به کمک دو نفر به جماعت اشتراک می کردند و نماز جماعت را ترک نمی کردند .

دروقت مرض وفاة رسول الله صلی الله علیه وسلم این صورت پیش شد که به اثر شدت مرض چند بار بی هوش شدند وچند بار آب وضو را طلب کردند و وضوی آخری را کردند، و به حضرت عباس رضی الله عنه و صحابه دیگر تکیه زده خود را به مسجد رساند در حالیکه پایهای مبارک خود را به زمین درست نهاده نمی توانست و نماز جماعت را امامت کرده نتوانست و حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه را امر کرد که امامت کند. از جمع این واقعات فضیلت و ضرورت اداء کردن نماز با جماعت واضح معلوم میشود.

در حدیث دیگری آمده است: کسیکه چهل روز نماز را با جماعت اداء کند در حالیکه تکبیر اولی را بگیرد، الله تعالی او را از آتش جهنم و نفاق رهائی مبخشد. عن أنس بن مالك قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «من صلى لله أربعين يوماً في جماعة يدرك التكبيرة الأولى كتبت له براءة تان: براءة من النار، وبراءة من النفاق». سنن الترمذي (۲/ ۷)

ترجمه:- از حضرت انس بن مالک رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: کسیکه چهل روز خاص به رضای الله نماز را با جماعت اداء کند در حالیکه تکبیر اولی را بگیرد، از برای او دو برائت یعنی (خلاصی و نجات) نوشته میشود. یکی از آتش دوزخ ، و دیگر از نفاق.

نماز صبح را با جماعت اداء کردن آنقدر فضیلت دارد، که اگر مردم از فضیلت آن آگاه باشند، اگر به حالت ایستاده رفته نتوانند به پنجه و زانو خود را میرسانند.

عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: « إن أثقل صلاة على المنافقين صلاة العشاء وصلاة الفجر ولو يعلمون ما فيهما لأتوهما ولو حبواً » صحیح مسلم (۲/ ۱۲۳)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است ، او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند یقیناً سخت ترین نماز بالای منافقین نماز خفتن و نماز صبح است. اگر اینها به اجر و ثواب این دو وقت نماز میدانستند حتماً می آمدن به این نماز ها اگر که به پنجه و زانو می بود.

توضیح: در جماعت نماز خفتن و صبح ثواب زیاد است زیرا که به مشقت زیاد اداء میشود خفتن وقت استراحت است و راه هم تاریک میباشد و در وقت جماعت نماز صبح مردم خواب می باشند و تاریکی هم هست و در بدن انسان سستی هم موجود میباشد .

و در زمان رسول الله صلی وسلم منافقین در وقت نماز خفتن در صحبت ها و مجالس مشغول می بودند و در صبح خواب می بودند و در این دو وقت حاضر شدن به جماعت بالای ایشان ثقیل بود.

پس کسیکه نماز صبح را با جماعت اداء میکند از یک طرف ثواب زیاد را کسب میکند و از طرف دیگر از عادات منافقین رهایی می یابد. نماز را با جماعت اداء کردن نسبت به تنهایی اداء کردن بیست و پنج درجه فضیلت دارد. در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي

هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «صَلَاةُ الْجَمِيعِ تَزِيدُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلَاتِهِ فِي سُوقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً»  
صحیح البخاری ت (۴۸۷/۱)

ترجمه:- از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که نبی علیه السلام فرمودند: نماز را با جماعت اداء کردن زیاد است ثواب او به بیست و پنج درجه از آن نمازیکه درخانه ویا در بازار اداء کرده میشود.

در روایت دیگر آمده است که نماز با جماعت نسبت به نماز تنهایی بیست و هفت درجه فضیلت بیشتر دارد. در حدیث شریف آمده است: عَنْ ابْنِ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعِ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ. ترجمه:- از ابو ابن عمر رضی الله عنه روایت است او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: نماز را با جماعت اداء کردن بر تری و فضیلت دارد از نماز تنها گذاری به بیست و هفت درجه.

توضیح: وقتیکه انسان نماز را به نیت ثواب میخواند پس مناسب است که در خانه آنرا اداء نکند و به مسجد برود و با جماعت نماز را اداء کند و ثواب بزرگی را از طرف پروردگار دریافت کند. پس کیست که در یکجا در بدل یک کار برای او بیست و هفت روپیه داده میشود و در جای دیگر در همین کار برای او یک روپیه داده میشود. پس کسیکه صاحب عقل باشد در آن جایی کار میکند که برای او ۲۷ روپیه داده میشود، اما متأسفانه مردم فایده زیاد را ترک میکنند که علامه بی پروائی و کم توجهی آنها نسبت به دین است که فایده دینی برای ایشان معلوم نمیشود.

اما در تجارت های دنیوی اگر یک روپیه یا دو روپیه در آن نفع باشد همه روز در آن مصروف می باشند؛ اما تجارت آخرت که در آن بیست و هفت درجه منفعت است از توان آنها نیست.

نماز را با جماعت اداء کردن نقصان دکان می شمارند، بند کردن دکان برای ایشان تاوان معلوم میشود و در دکان تنها نماز میخواند، اما کسانی که در قلب هایشان عظمت پروردگار باشد و به وعده های الهی تعالی یقین داشته باشند و قیمت اجر و ثواب به دلهایشان موجود باشد به نزد آنها این عذر های بیجا هیچ نوع ارزش ندارد، الله تعالی تعریف اینچنین اشخاص را در قرآن کریم بیان کرده است: { رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ } (۳۷) لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ {النور: (۳۸)}

ترجمه:- مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروش آنها را از یاد الله و برپا نمودن نماز و دادن زکات غافل نمی سازد از روزی می ترسند که دلها و دیده ها در آن دگر گون میگردد تا الله به عوض بهترین آنچه کرده اند به آنها ثواب بدهد و از فضل خویش بیشتر به آنان میدهد و الله هر کسی را بخواهد بی حساب روزی میدهد.

می ترسند (ایشان با وجود ذکر و طاعت از عذاب) از آن روزیکه میگردد و مضطرب میشود در آن روز دلها و چشم ها (از شدت هراس) از جهت اینکه جزای آن اعمالیکه انجام داده اند و زیاد میدهد الله تعالی ایشان را از فضل و رحمت خود و الله رزق و روزی میدهد هرکسی را که اراده کند روزی دادن آن را بدون حساب (فراوان و وافر). کسی که به مسجد برود و در آنجا انتظار جماعت را بکند این شخص طوری است که گویا که در نماز ایستاده است. و ملائکه از برای او از الله تعالی دعا طلب میکنند. در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه وسلم یقول : « صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي الْجَمَاعَةِ تُضَعَّفُ عَلَى صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ وَفِي سُوقِهِ خُمُسًا وَعِشْرِينَ ضِعْفًا، وَذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ لَا يَخْرُجُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ، لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلَّا رَفَعَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحُطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ، فَإِذَا صَلَّى لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تُصَلِّي عَلَيْهِ مَا دَامَ فِي مُصَلَّاهُ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ، وَلَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاةٍ مَا انْتَهَرَ الصَّلَاةَ » متفق عليه

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که او میگوید: که من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که اینطور فرمودند: نماز شخص در جماعت نسبت به نماز تنهاگذار در خانه یا در بازار بیست و پنج درجه برتری دارد اما این در صورتیکه وضو را بهتر و کامل کرده باشد باز به مسجد برود در حالیکه فقط بخاطر نماز از خانه برآمده باشد و چیزی دیگری او را از خانه بیرون نکرده باشد. قدم نمی بردارد مگر اینکه در برابر هر قدم یک درجه او بلند و یک گناه او کم کرده می شود و وقتیکه نماز را می خواند ملک از برای او دعاء طلب میکند و میگوید یا الله به وی درود بفرست و رحم کن. و تا وقتیکه یکی از شما به انتظار نماز باشد او در نماز است.

نماز خفتن را به جماعت اداء کردن علاوه از این که فرض را به طریقه کامل اداء کرده این طوری است که گویا که نماز تهجد را هم اداء کرده باشد.

در یک حدیث شریف آمده است: عن عثمان بن عفان قال سمعت رسول الله -صلى الله عليه وسلم- يقول « من صلى العشاء في جماعة فكأنما قام نصف الليل ومن صلى الصبح في جماعة فكأنما صلى الليل كله ». صحیح مسلم (۲/ ۱۲۵)

ترجمه:- از عثمان بن عفان رضی الله عنه روایت است او میگوید: من از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: کسی که نماز خفتن را باجماعت اداء کند گویا که نصف شب را نماز تهجد اداء کرده باشد و کسی که نماز صبح را به جماعت اداء کند گویا که همه شب را نماز تهجد خوانده باشد.

همچنان کسیکه بخاطر اراده جماعت به مسجد برود در حالیکه نماز جماعت خوانده شده باشد، برای او به اندازه جماعت ثواب داده میشود. در حدیث شریف آمده است: عن أبي هريرة قال قال رسول الله -صلى الله عليه وسلم- « من تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ وَضُوءَهُ ثُمَّ رَاحَ فَوَجَدَ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا أَعْطَاهُ اللَّهُ جَلًّا وَعِزًّا مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَلَّاهَا وَحَضَرَهَا لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا » ابوداود (۱/ ۲۲۲)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: کسیکه وضو کند و وضوی خود را کامل و بهتر کند سپس به مسجد بخاطر ادای نماز برود، در حالیکه مردم نماز را اداء کرده اند (یعنی جماعت اداء شده بود) الله تعالی از برای او ثواب جماعت را میدهد؛ مانند: کسانی که در جماعت حاضر بودند، بدون اینکه کم نمی کند این کار از ثواب مردم هیچ چیزی.

این احسان و انعام بزرگ پروردگار است که تنها بخاطر تلاش گرفتن جماعت، ثواب جماعت را میدهد.

کسانیکه در تاریکی شب بخاطر گرفتن جماعت به مسجد میروند از برای آنها در روز قیامت روشنائی کامل است.

در حدیث شریف آمده است: عن بُرَيْدَةَ، عن النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- قال: «بَشِّرِ الْمَشَائِينَ فِي الظُّلَمِ إِلَى المساجِدِ بالنورِ النَّامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» سنن أبي داود (۱/ ۴۲۱)

ترجمه:- از حضرت بریده رضی الله عنه روایت است، او از نبی علیه السلام حدیثی را نقل میکند که نبی علیه السلام اینطور فرمودند: بشارت بده کسانی را که در تاریکی شب به مسجد میروند به روشنائی کامل در روز قیامت. زیاد گام برداشتن به سوی مسجد پاداش زیاد دارد.

در یک روایت آمده است: عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: خَلَّتِ الْبِقَاعُ حَوْلَ الْمَسْجِدِ، فَأَرَادَ بَنُو سَلَمَةَ أَنْ يَنْتَقِلُوا إِلَى قُرْبِ الْمَسْجِدِ، فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ لَهُمْ: «إِنَّهُ بَلَّغَنِي أَنَّكُمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَنْتَقِلُوا قُرْبَ الْمَسْجِدِ»، قَالُوا: نَعَمْ، يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ أَرَدْنَا ذَلِكَ، فَقَالَ: «يَا بَنِي سَلَمَةَ دِيَارَكُمْ تُكْتَبُ أَثَارُكُمْ، دِيَارَكُمْ تُكْتَبُ أَثَارُكُمْ». صحیح مسلم (۱/ ۴۶۲)

ترجمه:- جابر بن عبد الله رضی الله عنه میگوید: که اطراف مسجد النبوی تخلیه شد؛ و قبیلہ بنو سلمه خواستند که خانه های خود را نزدیک مسجد النبوی انتقال دهند و این موضوع به رسول الله صلی الله علیه وسلم رسید، نبی علیه السلام برای ایشان

فرمودند: به من این سخن رسیده است که شما میخواهید که خانه هایتان را در اطراف مسجد النبوی انتقال دهید؟ آنها گفتند بلی! یا رسول الله صلی الله علیه وسلم! نبی علیه السلام برای ایشان فرمودند: ای بنو سلمه! در جاهای خود باشید (آثار قدم های شما) نوشته میشود، در جاهای خود باشید (آثار قدم های شما) نوشته میشود؛ یعنی هر قدر که خانه های شما دور باشد و شما به سوی مسجد زیاد گام می بردارید بخاطر ادای نماز با جماعت از برای شما اجر و ثواب هم زیاد نوشته میشود.

در اداء کردن نماز با جماعت این فائده است که امام و مقتدی ها بعد از (ولا الضالین) آمین؛ گفته و ملائک هم آمین میگویند، پس آمین کسیکه با آمین ملائک برابر شود گناهان او بخشیده میشود. در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِذَا أَمَّنَ الْقَارِئُ فَأَمَّنُوا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تُوْمِنُ، فَمَنْ وَافَقَ تَأْمِينُهُ تَأْمِينَ الْمَلَائِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» صحیح البخاری (۸/ ۸۵)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که نبی علیه السلام فرمودند: وقتیکه امام (ولا الضالین میگوید) (طوریکه در روایت بیهقی آمده است) پس شما آمین بگوئید، یقیناً ملائک هم آمین میگویند: پس آمین کسیکه به آمین گفتن ملائک برابر شود بخشیده میشود گناهان گذشته او .

محمد بن سماعه که یک عالم بزرگ بود و شاگرد امام ابویوسف و امام محمد بود و به عمر (۱۰۳) سالگی وفات شد، او میگوید: در طول چهل سال یکبار تکبیر اولی از من فوت شد آن هم در وقتیکه مادرم وفات کرده بود و من به کار اومشغول بودم که تکبیر اولی از من فوت شد. او میگوید: یکبار از من نماز جماعت ترک شد من بخاطر اینکه جماعت از من ترک شد (۵۰) مرتبه نماز خواندم تا اینکه عذر من پوره شود، پس در خواب دیدم که شخصی برایم گفت: ای محمد! (۵۰) بار نماز خواندی اما آمین ملائک چه شد؟ کذافی فوائد بهجة .

**اقول قولي هذا، استغفر الله لي ولكم ولسائر المسلمين**

**والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته**